

VEČER; 16.03.2004:

Sami volimo postave in oblast !

Nedavno je bila v tisku objavljena kolumna uglednega novinarja z zgornjim naslovom, kjer je zadel »glavico na žeblico«. Popolnoma se strinjam z njim, da v Sloveniji res ne pogrešamo samo tako imenovane pravne države, temveč predvsem vsaj toliko poštenosti in človeškega dostojanstva pri ljudeh na političnih, gospodarskih, pedagoških in drugih funkcijah, ki so plačani z denarjem davkoplačevalcev, da v primeru ne samo subjektivne, temveč tudi objektivne krivde prevzamejo odgovornost. Bo to ostala le pobožna želja? Nedavno je bil objavljen tudi prevod tujega članka »Demokracija brez demokratov«, kjer so bile navedene ugotovitve filozofa Karla Popperja, kaj storiti, če so bili izvoljeni napačni ljudje? Po njegovem danes demokracija pomeni »volitve plus«. Kaj pomeni »plus«? »Volitve plus« morajo pomeniti demokracijo, plus vladavino prava. V bivših »diktaturah« mora biti na prvem mestu vladavina prava, demokracija šele na drugem mestu. Pošteni in neodvisni sodniki so namreč bolj vplivni kot politiki, ki so bili izvoljeni z množično podporo. Srečne so tiste države, ki imajo tako ene kot druge. Naj jih gojijo in varujejo... Tako ta filozof.

Ali tudi v naši demokraciji ne obstaja problem sodnikov-vladavine prava? Ne, naši sodniki imajo vendar po volji politike in mnenju »stroke« kar trajen mandat. V demokraciji na »volitvah plus« naj bi odločali volivci, tudi o »vladavini prava«, seveda če nam bi bilo o tem dopuščeno odločati. Pa nam ni, zlasti ne o »vladavini prava«. Tako so odločili politiki z našim mandatom. Preje ni bilo tako. Celó v »neumnem« sistemu so na njegovem koncu smeli, npr. lokalni politični predstavniki ljudstva, presojati in odločati o delu policije in podobno. Sedaj, ko imamo »demokracijo«, pa ni več tako. O tem lahko odloča zopet le »centralna politika«. Naš veljavni volilni sistem pa je ravno za pravo izbiro najboljših politikov trenutno najslabši, ugotavlja tudi dr. Matej Makarovič v svojem prispevku »Stranke kot ujetnice lobijev«. Sam bi se pridružil tudi mnenju dr. Tineta Hribarja, ki je v intervjuju, objavljenem pod naslovom »Strah je negativen izraz za varnost« izjavil: »Naši sodniki in javni tožilci nimajo osebnega poguma, ker nimajo avtonomne države. Tega jih na fakulteti niso priučili in ta manko danes onemogoča normalen razvoj (socialne) države.« Bralec, g. T. Kožuh, pa je v svojem objavljenem pismu pod naslovom »Svete krave in zdrava pamet« med drugim napisal: »Sodniki po zakonu ne morejo biti nesposobni, če pa kdo meni drugače, gre pred sodišče (kadija tuži, kadija sudi). Prav sedaj imamo nekaj takih primerov. Po zdravi pameti bi sodil, da je problematična zakonodajna oblast-parlamentarci. Prst pa bi uperil v tiste strokovnjake in »strokovnjake«, ki so v samostojni Sloveniji pisali zakone«. Problem sodnikov je aktualiziral tudi dr. Andrej Berden, v prispevku o liku (slovenskega) sodnika, pod naslovom »Nedotakljivi in omahljivi«. Med drugim je zapisal: »Posebno poglavje je tudi trajni mandat sodnikov, in sicer kot dvakratno zgrešena poteza«. Problem je ponazoril z besedami Cankarjevega hlapca Jerneja: »Ne prerekajte se s pravico, kakor je; ljudje so jo ustvarili, ljudje so ji dali silo in oblast. Kadar vas biča, upognite hrbet in zaupajte v Boga...« Ali so res ljudje-volivci ustvarili takšno »pravico« in ji dali silo in oblast? Ga. Tatjana Marušič, z uprave kriminalistične policije, pa ugotavlja: »Naša družba je strpna do nasilja. Občuduje močne in nasilne, obenem se jih tudi boji; žrtvam pa hkrati dopoveduje, da so preveč občutljive«.(?) Ali res nočemo, z etiko in razumom, ukrotiti slovenske »uralske gene«, kot nam jih je letos na nacionalni TV predstavil dr. Marušič, to je gene »nasilja in impulzivnosti«? Ali bo res na Slovenskem ostal strah »pozitiven« izraz za varnost? Bo še dolgo veljalo: »Kadar vas »pravica« biča, upognite hrbet in zaupajte v Boga?« Ali bo pravna država po meri državljanov ostala samo pobožna želja? O tem odločamo le volivci, saj sami volimo »postave in oblast«!

Franč Mihič, univ.dipl.inž.